

Rozvoj čtenářské gramotnosti na I. stupni ZŠ 2. blok

PaedDr. Karel Tomek

Mgr. Anna Doubková

Listopad 2012

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „**Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií**“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Rekapitulace 1. bloku

- Co je čtenářská gramotnost (jaká je vlastně zakázka)
- Mapy rozvoje čtenářské gramotnosti aneb cesta tam a zase zpátky (od cíle k jednotlivým prvkům systému a potom krok za krokem k cíli)
- Referenční rámec rozvoje čtenářské gramotnosti

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „**Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií**“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Rozvoj emoční složky čtenářství

- Role představivosti, fantazie
- Příběhy
- Průřezové téma OSV
- Čtenářský zážitek a vnitřní vizualizace
- Práce s postavou a empatie
- Dramatizace, recitace
- Vyjádření pocitů v bezpečném prostředí

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Rozvoj sociální složky čtenářství

- Sdílení čtenářských zážitků
- Vyprávění příběhů u ohňů, sociální složka čtenářství je v nás hluboce zakořeněna
- Rodina
- Třída, čtení, integrace jako podmínka i výsledek
- Čtenářské kluby, kroužky, tradice, symboly a rituály

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Rozvoj volní složky čtenářství (metaučení)

- Čtení jako nástroj učení
- Techniky čtení a jejich odlišnosti
- Práce s textem a aparátem knih a publikací
- Podtrhávání, poznámky, výpisky, citace, záznamy
- Orientační a studijní čtení
- Čtenářský cíl

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

7 – Mnohočetné intelligence a čtení

- Umění učit se a jeho dimenze
- Dimenze G – mozek jako mapa (Gardner)
- Jazyková intelligence
- Matematicko-logická intelligence
- Prostorová intelligence
- Kinestetická intelligence
- Hudební intelligence

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

8 – Myšlenkové operace a čtení

- Dimenze B – mozek jako síť
- Úrovně myšlenkových operací (Bloom)
- Postupné zahušťování neuronových sítí a jejich efektivní fungování
- Smyslové vnímání a techniky čtení
- Role paměti, hippocampus a důležitost cvičení a opakování
- Amygdala, emoce a čtení

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Základní pojmy čtenářství

- Základní pojmy pro jednotlivé ročníky - systém
- Mnohé pojmy by měly být zavedeny už v předškolním věku
- Role rodiny
- Předčtenářské znalosti a dovednosti
- Vstupní diagnostika každého žáka

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Technika čtení (metody počátečního čtení a jejich volba)

- Analyticko-syntetická metoda čtení (slabiky)

Má-má má ma-so. Máma má maso.

- Genetická metoda čtení (hláskování)

B-A-B-I-Č-K-A babička

- Globální metoda čtení (slova)

kolo

- Splývavé čtení (Sfumato)

Máááá-ma Mááá-ma Máá-ma Má-ma Máma

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Techniky zvyšování rychlosti čtení

- Nejde tak úplně o znalost, ale je to základní podmínka, proto je na úrovni 1

Pyramidy

a dvojpyramidy

Zvyšování zrakového rozpětí

Využití počítačů pro cvičení postřehování

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „**Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií**“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Jak opravdu čteme

Ptsorě si to zuktse.

Meozk je zlvánští zzařníeí.

Pukod steuskpíe pmísnea do sikpun, bdue se oariventot na ttyo siknupy.

V kdažé sunpikě ho zjamíá pvrní a peonsldí pnímeso.

Pdoaří psemín mzei nmii metůže lovibonlě minět.

Pstřoe zdiprlava dmekóeduje txet snáprvě.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Spektrum vzdělávacích metod

- Pokud umíme rozeznat úroveň mentálních operací, které jsou v dané situaci rozvíjeny především,
- a pokud máme jasno v tom, které metody jsou především vhodné pro danou úroveň,
- potom bude naše výuka efektivní.
- Vytvořte si vlastní zásobník, ten jistě máte, jde o to mít ve skříni pořádek.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Spektrum vzdělávacích metod

Spektrum
vzdělávacích metod

Metody rozvíjející úroveň

1	2	3	4	5	6
znalostí	porozumění	aplikace	analýz	syntéz, tvorby	hodnocení
cvičení, napodobování	demonstrační pokus	diktát	brainstorming	herní projekty	portfolio (tvorba portfolia)
pěttilístek	exkurze	dramatizace	brainwriting	tématické hry	digifolio
prohlídka	heuristický rozhovor	debata	pokus, experiment	prezentace	reflexe
skládankové učení	komunitní kruh	didaktická hra	poslech	projekt	sebereflexe
soutěž vědomostní	myšlenkové mapování	didaktický test	problemsolving	referát	koučink
vizualizace	pozorování	diskuse	rozběr	ročníková práce	mentoring
zjišťovací úkoly	společná četba	konverzace	výzkum	samostatná tvorba	
memoring	vycházka	laboratorní práce		seminární práce	
	výklad	pohybová hra		simulace	
	vysvětlení	rozhovor		společná tvorba	
	hádky	samostatná četba		sportovní hra	
	kvízy	sněhová koule		tvůrčí psaní	
		soutěž v dovednostech		závěrečná práce	
		výroba		strategické hry	

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

9 – Podmínky pro rozvoj čtenářství

- Dimenze K – hluboké struktury mozku (Kovaliková)
- Učení je funkcí koncového velkého mozku s jeho šedou kůrou.
- Význam podmínek učení – materiálních, emočních i sociálních.
- Strach a fenomén přepínání – ve stresu mozek potlačuje funkci dokonalého, ale pomalého velkého mozku a přepíná na vývojově starší struktury.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Některé náměty

- Informační centra
- Knihovna trochu jinak
- Studijní zóny v učebnách
- Učebny ICT
- Bezpečné prostředí
- Přiměřený čas
- Smysluplnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

10 – Racionalita a umění

- Dimenze S – dvě mozkové polokoule (Sperry)
- Stejně a přeci trochu jiné
- Levá hemisféra s tendencí k analýze, racionalitě – s nadsázkou „vědecká“
- Pravá hemisféra – s tendencí k syntéze, tvořivosti – s nadsázkou „umělecká“
- Potřebujeme je při čtení obě.
- Propojení – kalózní těleso

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „*Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií*“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

11 – Hodnocení úrovně ČG

- Doporučujeme hodnotit individuálně vzhledem k dílčím cílům jednotlivce.
- Vhodnou pomůckou se nám jeví referenční rámec, který umožňuje snadno stanovovat nejbližší vyšší úroveň jednotlivých složek čtenářské gramotnosti.
- Z hlediska techniky může být referenční rámec ČG základem práce s čtenářským portfoliem.

CO hodnotit?

- Referenční rámec rozvoje čtenářské gramotnosti
- Hodnocení průběhu
- Hodnocení výsledků
- Hodnocení dílčích složek
- Hodnocení komplexu
- Hodnocení podmínek školy v oblasti ČG

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

JAK hodnotit?

- Hodnotící nástroje
- Kritéria hodnocení ovíjející se od referenčního rámce
- Zásada nejbližšího stupně (rozvojové hodnocení)
- Čtenářská portfolia
- Soutěže a srovnávání

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „*Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií*“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Testy

- Scio
 - Kalibro
 - Cermat
 - ČŠI
-
- Mezinárodní PIRLS
 - <http://archiv.uiv.cz/clanek/239/1863>

Tento webinář je součástí projektu „**Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií**“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

Poděkování

Děkujeme všem, kdo jste věnovali čas tomuto semináři. Obrovské, komplexní a provokativní téma čtenářské gramotnosti jsme Vám nabídli k společnému přemýšlení s vírou, že jsme společně schopni rozvíjet čtenářskou gramotnost našich žáků, pokud budeme vědět co chceme a budeme schopni si sdělovat svoje nejlepší zkušenosti.

Mgr. Anna Doubková doubkova@annadoubkova.cz

PaedDr. Karel Tomek tomek.trebic@seznam.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je součástí projektu „Zvýšení dostupnosti DVPP ve SČ kraji pomocí moderních technologií“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.04/04.0004, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.